

Ciekawostki historyczne

W latach 70. i 80. ubiegłego wieku Huta Katowice była organizatorem szeregu letnich i zimowych spartakiad sportowych, organizowanych zarówno na terenie miasta, jak i poza jego granicami. Ciekawą pamiątką po tych wydarzeniach są okolicznościowe znaczki, które po zebraniu całej kolekcji tworzyły napis HUTA KATOWICE. [JK]

Wraz z budową kombinatu metalurgicznego Huta Katowice w okolicznych miastach (Dąbrowie Górniczej, Sosnowcu i Będzinie) jednocześnie powstawało bogate zaplecze mieszkaniowo-socjalne dla pracowników huty. Na osiedlach mieszkaniowych, oprócz bloków mieszkalnych, budowano szkoły, przedszkola, przychodnie, sklepy, centra usługowe, obiekty sportowe oraz place zabaw. Centra ww. miast przepruto dwupasmowymi arteriami komunikacyjnymi. Wśród tych inwestycji z pewnością na uwagę zasługuje wioska indiańska zbudowana w Zagórzcu. [JK]

Huta Katowice to nie tylko nazwa dąbrowskiego zakładu przemysłowego, ale też dużego masowca (długość 232,40 m, szerokość 32,20 m, zanurzenie 13,80 m) zbudowanego w japońskiej stoczni Mitsubishi Heavy Ind Ltd w 1976 roku. Jego pierwszym kapitanem był Kapitan Żeglugi Wielkiej Bronisław Duma. Statek, który od 2002 roku pływa pod banderą panamską, jest jednym z czterech bliźniaczych jednostek (pozostałe to Turoszów, Bełchatów, Huta Sendzimir). [JK]

Jarosław Krajniewski
jkrajniewski@muzeum-dabrowa.pl

Znani goście w Hucie Katowice

Wśród wielu gości odwiedzających Hutę Katowice, w pierwszych dniach grudnia 1976 roku, nowiutki zakład odwiedziła grupa pisarzy. Znaleźli się wśród nich: Lesław Bartelski, Jan Dobraczyński, Jan Koprowski, Jan Edward Kucharski, Stanisław Strumph-Wojtkiewicz, Monika Warneńska i inni. Ich wizyta wpasowała się w serię odwiedzin wielkich ludzi polskiej kultury, takich jak Andrzej Wajda czy Czesław Niemen, którzy także gościli na terenie huty, często jeszcze w trakcie jej budowy. Ten ostatni podczas swojej wizyty we wrześniu 1976 roku dał dwa koncerty dla budowniczych huty w gołonoskim Domu Kultury Budowlanych. Budowa huty była inspiracją dla Tadeusza Strumffia do napisania szeregu reportaży, wydanych w 1976 roku pod tytułem „Polak potrafi”.

Wydawca
Dąbrowskiego
Kuriera Muzealnego:
Muzeum Miejskie
„Szttygarka”
sekretariat@muzeum-dabrowa.pl

Redaktor:
Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Autorzy:
Magdalena Cyankiewicz
Jarosław Krajniewski

Opracowanie graficzne:
Elżbieta Jankowska

Ilustracje:
archiwum Muzeum

Dąbrowski Kurier Muzealny

Nr 11/2016

Największy plac budowy Europy lat siedemdziesiątych XX wieku

Decyzja o budowie huty, zwanej początkowo hutą „Centrum”, zapadła we wrześniu 1971 roku. Pierwsze roboty przygotowawcze rozpoczęto wiosną 1972 roku, a dalsze prace budowlane przebiegały w błyskawicznym tempie. Po czterech lat gigantyczny kombinat metalurgiczny,

największa polska inwestycja czasów PRL, rozpoczął swoją działalność, która nieprzerwanie trwa po dziś dzień. Zakład zlokalizowany na styku miejscowości: Ząbkowice, Gołonóg, Łosień, Strzemieszyce Małe i Strzemieszyce Wielkie, ostatecznie znalazł się w granicach Dąbrowy Górniczej.

Szanowny Czytelniku!

Za nami rok 2016, w trakcie którego staraliśmy się proponować Państwu szereg tekstów i fotografii poświęconych Hucie Katowice i miastu Dąbrowa Górnicza. W ostatnim tegorocznym numerze skupiamy się na samym zakładzie, mając na uwadze czterdziestą rocznicę jego funkcjonowania.

Skupiając się na przedsięwzięciach przygotowanych, życzymy wszystkiego najlepszego w nadchodzącym 2017 roku.

Arkadiusz Rybak
Dyrektor
Muzeum Miejskiego
„SztYGarka”

Sylwia Winiarek
Rzecznik Prasowy
Biuro Komunikacji
ArcelorMittal Poland

Życzymy miłej lektury

Magdalena Cyankiewicz
mcyankiewicz@muzeum-dabrowa.pl

Ślad na ziemi

Znany dziś dziennikarz sportowy Andrzej Gowarzewski, pisząc reportaż z planu zdjęciowego na łamach „Głosu Huty Katowice”, donosił, że katowicki „Poltel” przygotowuje „super-nakładowy” serial pod roboczym tytułem „Wielka Huta”. Powtarzany w czołówce każdego odcinka pierwszy spust stali z „Huty Katowice” miał stać się klamrą kompozycyjną spajającą całość. Scenariusz do filmu Andrzeja Szypulskiego powstał jako adaptacja nowel Albina Siekierskiego. Reżyserii podjął się Zbigniew Chmielewski, twórca popularnych wówczas seriali („Daleko od szosy”, „Dyrektorzy”).

Pierwszy „klaps” na planie zdjęciowym odnotowano 14 września 1977 roku. Zdjęcia kręcono głównie w Dąbrowie Górniczej oraz w Krakowie. Premiera telewizyjnej produkcji zatytułowanej „Ślad na ziemi” odbyła się 14 stycznia 1979 roku. Siedmiodcinkowy serial okazał się prawdziwym kombinatem gwiazd polskiego kina, bo jak na superprodukcję przystało zaangażowano do niej 200 aktorów z teatrów Warszawy, Łodzi, Katowic i Krakowa (Buczowski, Stroiński, Lutkiewicz, Dziędziel, Kotys, Pyrkosz, Łozińska, Stalińska, Trafankowska, Himilsbach). W drugim odcinku jako robotnik Marian Matyja wystąpił Wirgiliusz Gryń, aktor mający dąbrowskie korzenie.

**Ekpa filmowa serialu „Ślad na ziemi”
podczas kręcenia ujęć do pierwszego
odcinka „Babranie w błocie”
(Fot. Xawery Góral)**

Nasza huta ma już 40 lat

Jarosław Krajniewski
jkrajniewski@muzeum-dabrowa.pl

Po stosunkowo krótkiej (1972–1976) budowie z końcem 1976 roku uruchomione zostały pierwsze wydziały Huty Katowice. Już w październiku na wszystkich obiektach tzw. „linii stali” prace budowlano-montażowe dobiegały końca i przeprowadzono pierwsze próby zasadniczych węzłów produkcyjnych. Wczesnym rankiem, 2 grudnia rozpalono wielki piec nr 1, a następnego dnia o godzinie 4.20 do sprowadzonego wcześniej z ZSRR surówkowitzu spuszczone pierwsze 30 ton surówki, o czym natychmiast powiadomiono ówczesnego I Sekretarza PZPR Edwarda Gierka. Kolejne ponad 200 ton surówki popłynęło jeszcze tego samego dnia, o godzinie 7.15. Wieczorem następnego dnia, podczas uroczystej „Barbórki” w Zabrze, wręczono I sekretarzowi niewielki skrzep z tej pierwszej surówki. W swoim wystąpieniu E. Gierek powiedział wówczas: „Za tą małą grudką metalu kryje się ogromny wysiłek ludzkich rąk i umysłów”. Tydzień później, 11 grudnia dokonano pierwszego wytopu stali, której niewielkie fragmenty dostali wszyscy załóżnicy w budowie i uruchomieniu huty. Cała „linia stali” została uroczystie uruchomiona 14 grudnia 1976 roku, z udziałem m.in. premiera ZSRR Aleksieja Kosygina. Po południu w katowickiej Hali Widowiskowo-Sportowej miało miejsce spotkanie hutników z władzami państwowymi, bezpośrednio transmitowane (w kolorze!) przez 1 program Telewizji Polskiej oraz Polskie Radio. Pierwsza produkcja huty, w postaci wlewków i kęsisk, została przekazana do dalszej obróbki innym zakładom produkcyjnym, m.in. do produkcji kształtowników wykorzystanych przy rozbudowie Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Jeszcze w 1976 roku miał miejsce pierwszy eksport stali do Anglii i Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

